

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exercitium Perfectionis, Et Virtutum Christianarum

In tres Partes distinctum

Rodríguez, Alonso

Coloniæ Agrippinæ, 1622

Cap. VI. De consueta & ordinaria quadam tristitiæ radice, quæ est, quod Deo quis, vt debet non inseruiat, & de magna lætitia, quam bona conscientia secum adducit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40093

reginationes mea, id est, erant mihi cantica
solatium. Si ad tristitia nos liberandos,
sufficit cum aliquo amico agere; quanto
magis conducet cum Deo tractare? Ideoq;
Dei seruus & bonus religiosus ad fugan-
dam tristitiam & melancholiam non hoc
vteretur remedio, vt loquatur, distrahat &
sensus effundat, nec vt vana & profana
legat, multo minus canat; sed vt ad Deum
recurrat & orationi se det: hoc eius sola-
men & quies esto.

Examinant hoc sancti, quod in sacra
scriptura habetur, quod quadraginta di-
luuii diebus elapsis, Noe atq; fenestram
aperuerit, & coruum emisit, vt ex-
ploraret, an terra iam sicca esset, vt de-
scenderet: qui ad illum reuersus non
est; & statim post, columbam emisit,
Quae (teste sacra scriptura) cum non inue-
nisset, vbi quiesceret pes eius, reuersa est ad
eam in arcam. Quærunt sancti, quando-
quidem coruus reuersus non est, quod
inuenit, vbi quieuerit pes eius, quo-
modo scriptura dicat, columbam non
inuenisse, vbi quiesceret pes eius: respon-
dent coruum lutum & cadauera sedisse,
sed columbam albam, simplicem & bel-
lam cadaueribus non pasci, nec luto &
sordibus insidere; & ideo in arcam re-
uertam, quod non inuenisset, vbi pes ei-
us quiesceret, nec pedem figeret. Eodem
modo Dei seruus & bonus religiosus de-
lectationem in mortuis hisce & vanis
mundi deliciis non reperit; & propterea
vt columba ad cordis sui arcam reuer-
tur, & totum solatium & quies omnium-
que labium & tristitiarum, leuamen est
ad orationem confugere Dei recordari,
ad sanctissimum Eucharistiæ Sacramen-
tum accedere, & se cum Christo consolari,
& suos ei labores exponere & dicere:
Qui tui potest Domine me mæstum esse,
cum in domo tua & consortio sim? In
verbo illo Regii Propheta: *Dedisti lati-
tiam in corde meo.* ait S. Augustinus: *Non er-
ge furis quærenda est latitiam, sed intus in in-
tore homine, vbi habitat Christus, in ipso
corde in illo cubiculo, vbi orandum est, vt
Christus seruator noster docet.*

Refert de S. Martino Episcopo Seue-
rus Sulpitius, orationem laborum & de-
fatigationum leuamen ei fuisse. Vti fabri
ferrarii vt paulisper respirent à labore,
soliti sunt, aliquot irritos malleorum
ictus in incudem dirigere; sic & ille, dum
orabat, putabat se quiescere. De alio
quodam Dei famulo refertur, quod in
cella sedens maxima tristitia & incre-
dibili dolore repletus, quo Deus ad
certum tempus illum exercere voluerat,
audiuit vocem sibi intus in animo di-
centem: *Quid hic ociosus facis & te
consumis? Surge, & passionem meam
perpende.* Surgens, cepit maxima cum
attentione passionis Christi mysteria
meditari, & statim tristitia recessit, ani-
mum, & solamen recepit; & hoc ex-
ercitium continuans, nunquam ampli-
us deinceps talem tentationem fen-
sit.

CAPVT VI.

*De consueta & ordinaria quadam
tristitia radice, qua est, quod Deo
quis, vt debet, non inseruiat, &
de magna letitia, quam bona
conscientia secum ad-
ducit.*

VNA præcipuarum causarum & radi-
cum, ex quibus tristitia & melancho-
lia proueniunt, est, quod quis non recte
cum Deo ambulet, quodq; se non secundum
conditionis & professionis suæ qualita-
tem gerat. Id quod quisque re ipsa & in se
experitur, dum enim magno cum seruire
& solitudine profectui suo studet, tanta
letitia & delectatione repletur, vt fere il-
lam non capiat, dum vero, quod muneris
sui est, non exequitur, tristis, & consolati-
onis expers est: *Cor nequam grauabitur
bitur in doloribus,* ait sapiens: *Et cor pra-
uum dabit tristitiam.* Propria & natura-
lis peccati conditio est, tristitiam & do-
lorem animo ingenerare. Quod &
Cain, simulatque peccarat, signi-
ficatum

De S. Marti-
no.
Seuerus Sul-
pitiu.

B Henrico
Suso in horo-
logio sapien-
tia c. 14.
Religiosus ex
meditatione
passionis Chri-
sti solatium
inuenit.

Tract. 1. c. 10.
Tristitia ori-
tur ex negli-
genti deser-
uitio.

Eccles. 3. 16.
Eccles. 36. 22
Propria con-
ditio peccati
est, tristitia,
ostenditur in
Cain.

Propria conditio peccati
Et tristitia, ostenditur in Cain.

Genes. 4. 6.

Bern. de interiori domo. c. 45.
Grauissima poena est mala conscientia.
Seneca.

Plutarchus epist. ad Facium.
Simile.
Mala conscientia est inftar febrim.

ficatum est; dum enim inuidiam contra fratrem suum Abel concepisset, dicit S. scriptura: *Iratus est Cain vehementer, & concidit vultus eius.* Ducebat secum peccatum interiorem furorem, & vultum demissum, & se in facie amaritudo & interior animi mœror prodebat. Et interrogabat illum Deus: *Quare iratus es, & cur concidit facies tua?* Cain vero non respondente, (nam hæc peccati conditio est) dicit Deus: *Nempe si bene egeris, recipies?* Forsitan non tibi constat, si bene egeris, lætitiã & delectationem te habiturum? Ideoque alius textus ait: Nonne si bene egeris, leuabis caput tuum? quod est, lætium esse. *Si autem male statim in foribus peccatum aderit,* pulsans ostium, vt intret, cruciandi causa, quod statim exterius & in vultu tuo apparebit. Sicut enim virtus, quæ est rationi conueniens natura, magnam in animo lætitiã excitat; eodem modo vitium & peccatum magnam parit tristitiã; Sic enim quis secum dimicat & cum ratione, & conscientia vermis intus latrat, mordendo & rodendo viscera.

Dicit S. Bernardus: *Nulla poena grauior est praua conscientia. Mala conscientia proprius agit stimulus: si publica fama te non damnat, propria conscientia te condemnat, quoniam nemo potest seipsum fugere,* quantumcunq; secerit. Hinc quidam Philosophus dicebat, nulli culpa maiorem poenam infligi posse, quam illam commississe, ob magnum cruciatum, quo propria conscientia male facientem affligit. Plutarchus hanc poenam & cruciatum, qui ex mala conscientia prouenit, febris calori & frigori comparat; dicitque, sicut ægroti maiorem dolorem ex frigore & calore febris sentiunt, quam sani, dum ob intemperiem temporis calent vel frigent; eodem modo melancholia & tristitia, ex culpis propriis oriunda, de quibus conscientia nos accusat, maiore nos cruciatu & poena afficiunt, quam quæ casu aliquo fortuito & infortunio procedunt, sine tamen culpa nostra. Et præsertim hæc frequentiores sunt in illo, qui iam

Deo delectari incipiebat, & recte progrediebatur, magno cum fauore & diligentia, quam qui post resilit, & tepide sua curat. Si quis diuitiis affluens ad paupertatem redigatur; maiore cum dolore & mœrore, vitam agit, illo, qui nunquam nouit diuitias. Dum cui in mentem venit se quondam Deo cum deuotione & sollicitudine deseruisse, & gratiam ab eo impetrasse; iamque vero se longe alium ab illo animaduertit; non potest non summo dolore affici, & magnum interius sentire mœrorem.

Si ergo tristitiã exulare, & semper hilarem & iucundum agere vitam exoptas; nullum efficacius hoc est remedium, quam recte viuere, & facere quod conditio tua conuenit. *Vn nunquam essis tristis? bene viue,* ait S. Bernardus. Te ipsum excute, & causas remoue, quæ hanc generant tristitiã, hac ratione illa cellabit, & læticia aderit. *Bona vita semper gaudium habet, conscientia rei semper in poena est.* Vti enim maior cruciatus non est; quam morsus & latratus peruersæ conscientia, eodem modo nec maiorem est inuenire in hac vita lætitiã & delectationem bonæ conscientia testimonio: *Nun est oblectamentum super cordis gaudium sic cura mens quasi iungo conuiuium.* Sicut enim qui in conuiuio lætum & hilarem se exhibet missuum varietate, & inuitatorum præsentia; sic & Dei seruus, qui facit, quod debet, bonæ conscientia testimonio exhilaratur, & præsentia diuinæ odore, cuius pignora euidentia, & contenturas in anima sentit, secundum illud S. Ioannis: *Si cor nostrum non reprehenderit nos, fiduciam habemus ad Deum.* S. Apostolus Paulus dicit bonam conscientiam paradisum, gloriam esse & felicitatem in terra. *Gloria nostra hæc est testimonium conscientia nostra.* S. Chrysostomus ait bonam conscientiam ex bona vita oriundam omnines cordis tenebras amaritudines tollere & fugare, vt videre licet in sole, quo ex oriente nubila fugantur & dissoluantur; eodem modo, omnis tristitie copia in bonam conscientiam cadens, sic extinguitur,

guitur, ut ignis aliqua scintilla in profundum aqua repletum lacum cadens. Addit S. Augustinus, quod ut mel non solum in se dulce est, sed & insipida quæque quibus miscetur, dulcia reddit; sic & bona conscientia non solum per se læta & dulcis est, sed & labores exhilarat & dulces & lapidos reddit, secundum illud Prophetæ: *Iudicia Domini vera, iustificata in semetipsa, desiderabilia super aurum & lapidem preciosum multum & dulciora super mel & faenum.* Per Domini iudicia, mandata eius & legis obseruationem intelligit, quæ non solum in se dulcia sunt, sed & omnes vitæ molestias dulces faciunt.

Refert Ecclesiastica historia, fidei & religionis persecutores nouum & insolitum quid inuentasse, nec reperire est aliquos præteritis temporibus idem excogitasse, estque huiusmodi, quod quicumque vocati, vel tormentis excruciatifidem negassent, in carcerem cum sanctis martyribus coniciebantur, ut vero eorum pena omni consolatione careret; non ibi detinebantur ut paulo ante de Christianismo accusati, sed ut homicidæ & malefactores. Notaturque ibi discrimen, etiam quantum ad exteriores gestus & oculos utrorumque; quia sancti Martyres ad tribunalia & tormenta læti properabant, & diuini nescio quid in vultibus eorum elucebat, & vinculis ut monilibus exornabantur, & ex carceris graueolentia Christo & Angelis suauissime olentes apparebant, quasi non in carceribus sed odoriferis hortis detenti fuissent. Alteri vero mœsti, capitibus demissis horribiles visu, & omni deformitate deformiores exibant. Hos propria conscientia sæuius vexabat & excruciebat, quam compedes vincula, cathenæ & carceris factor: illis vero bona conscientia, & quietis & gloriæ spes dolores mitigabat, & recreabat: quod etiam boni plerumque experiuntur. Tanta enim est bonæ conscientia lætitia, ut frequenter bonus se tristem & excruciatum reperiens, ut omnem in partem oculos dirigens nihil reperiatur, quod eum solari queat; sed il-

Rodriguez exercit. pars 2.

los intus reflectens, & conscientia pacem & testimonium intuens, se consolatur & erigit: nouit enim omnia reliqua, qua etiam cum que ratione cadant, nihil ad negocium, nisi solum hoc, facere. Ex hoc res magnæ consolationis eruitur, & est eiusmodi, si bona conscientia, & Deo gratum esse, causa sit, ob quam quis lætus sit; eandem hunc spirituales lætitiæ, signum euidentis & magnum indicium esse, aliquem bonam habere conscientiam & Deo placere, & in eius gratia & amicitia versari: ex affectu enim causa noscitur. Quod ideo recte S. Bonauentura annotauit, dum inquit: *Maximam inhabitanti gratia signum, est spiritualis lætitia. Lux orta est iusto, & redit corde lætitia. Impii autem in tenebris ambulant, & in obscuritate & tristitia. Contritio & infelicitas in viis eorum, & viam pacis non cognouerunt.* Hæcque ideo vel præcipua causa erat, cur S. Franciscus in religiosis suis hanc spirituales lætitiæ videri exoptaret, quod signo esset, Deum in illis habitare, & in eius gratia & amicitia versari. *Fruitus autem spiritus est gaudium, dicit S. Paulus. Spiritualis hæc lætitia, quæ prouenit & nascitur, ut ex fonte, ex cordis puritate & vitæ munditia, fructus est sanctus Spiritus, & signum, quod ibi habitet. Tantoq; gaudio afficiebatur sanctus Franciscus, dum hanc in religiosis suis lætitiæ videbat, ut diceret, si subinde contingat me à diabolo aecidia & spiritus mœstia tentari, adspicio fratrum meorum & sociorum hilaritatem, & statim eorum visa lætitiæ, tentatione liberor, quasi Angelos viderem. Videre seruorum Dei lætitiæ, qui in eius gratia & amicitia sunt, est quasi Angelos in mundo cer- nere, secundum illud S. Scripturæ. *Vidi te quasi Angelum Dei. Et bonus es tu in oculis meis, sicut Angelus Dei.**

CAPVT VII.

Aliquam bonam & sanctam esse tristitiam.

DEI T quis: Ergone semper lætandum nobis est? Nunquamne tristandum

Ex bona conscientia nascitur: ex lætitia bona conscientia.

Bonauent. in spec. discip. p. 1. c. 3. P. sal. 96. 12. P. sal. 61. 5.

P. sal. 13. 3. 1. p. 1. 1. c. 26. Chron.

S. Franciscus desiderium.

Ad Gal. 5. 22

Seruorum Dei lætitiæ videre, est, quasi Angelos videre. Esther 15. 16. 1. Reg. 29. 9.

cc dum

